

J. G. van Niftrik (de man van de ontsnappingslijn uit Nederland die de in lente van '42 met zijn vrouw naar Zwitserland had moeten vluchten), maar toen van Tricht begin '43 in Bern vertegenwoordiger van het Bureau Inlichtingen werd, kwam van Niftriks bureau onder deze te ressorteren. Tussen Visser 't Hooft en van Tricht ontstond een zekere werkverdeling: militaire rapporten, via Weg A ontvangen, werden door Visser 't Hooft aan van Tricht ter behandeling doorgegeven, politieke rapporten, via Weg B ontvangen, door van Tricht aan Visser 't Hooft. Uit die rapporten werd het belangrijkste door de legatie steeds in code naar Londen geseind. De rapporten zelf (daar waren vaak ook rapporten bij die op verzoek van Visser 't Hooft door Engelandvaarders in Zwitserland geschreven waren) werden met hun toelichtingen door het bureau van de Zwitserse Weg gemicrofilm, van de microfilms werd de beeldlaag afgehaald en zo hield men vlijesjes over, die zo dun waren dat ze nagenoeg onvindbaar in dagelijkse gebruiksvoorwerpen (een vulpotlood bijvoorbeeld) verborgen konden worden. Van Niftrik wist die voorwerpen met veel vernuft aan te passen; men kon zo honderden of zelfs duizenden pagina's tekst tegelijk verzenden.¹

Die verzending vond plaats op twee manieren: de zendingen werden meegegeven aan Engelandvaarders die Spanje trachtten te bereiken (voor het over de Zwitsers-Franse grens brengen van die Engelandvaarders kregen Visser 't Hooft en van Tricht alle medewerking van de Zwitserse geheime dienst) en zij werden door van Niftriks echtgenote, die zich de kunst van het boekbinden eigen gemaakt had, in de kaft van wetenschappelijke boeken verborgen welke toegestuurd werden aan wetenschapsbeoefenaars die in Zweden en (van eind '43 af) in Portugal benaderd waren door de vertegenwoordigers van het Bureau Inlichtingen.² Die boeken werden

¹ Van Niftrik zorgde ook voor de valse papieren die de koeriers of boodschappers naar Nederland nodig hadden. Paul Ph. Veerman, een in '42 in Zwitserland aangekomen Joodse vluchteling, die in april '43 al eens een keer naar Nederland gereisd was om zijn Joodse ouders en Joodse verloofde op te halen (alleen die verloofde reisde met hem terug), werd in de zomer van '43 een van de koeriers van Weg A. Hij beschikte daartoe over een Frans persoonsbewijs, een identiteitsbewijs van de Franse luchtverdedigingsorganisatie, een reisopdracht (*Ordre de Mission*) van die organisatie, 'van welke laatste er steeds', zo schreef hij na de oorlog, 'verschillende in mijn bezit waren die ik zelf kon uitschrijven', een abonnement op alle Franse spoorwegen, een Belgisch persoonsbewijs en een bewijs van de Belgische Kamer van Koophandel voor Frankrijk, 'welk laatste bewijs bevestigde dat ik voor zaken naar Frankrijk moest.' (Paul Ph. Veerman: 'Rapport' (z.d.), p. 4, Doc I-2048, a-2) ² In Stockholm was van begin '43 af A. M. de Jong (tot september) die vertegenwoordiger. 'Broekman' (het eerste hoofd van het Bureau Inlichtingen) 'had mij', zo vertelde de Jong later aan de Enquêtecommissie, 'twee adressen gevraagd